

SZEGÉNYSÉGKUTATÁS

ELEMZÉS A MAGYAROK
PÉNZÜGYI KITETTSÉGÉRŐL

2024

Friedrich
Ebert
Stiftung

Egyensúly
Intézet

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
Vezetői összefoglaló.....	3
A kutatásról.....	5
Jövedelmek.....	8
Kiadások.....	14
Megtakarítások.....	20
Szegénység.....	24
Kilátások.....	32
Összefoglalás.....	37

Vezetői összefoglaló

- A 2010 és 2019 között tapasztalt általános életszínvonal-növekedéssel a hazai szegénységgel kapcsolatos módszertani és szakpolitikai viták megfogyatkoztak, de a szegénység nem tűnt el. Az Egyensúly Intézet hisz abban, hogy Magyarország csak akkor lehet sikeresebb és gazdagabb a 21. században, ha a szegénységet nem az egyén problémájaként, hanem össznemzeti kihívásként kezeli.
- Az Egyensúly Intézet ezért is tette közzé a szegénység csökkentéséről szóló szakpolitikai [javaslatcsomagját](#), amely többek között a szegénység hatékonyabb mérésére is tartalmaz ajánlásokat. Ezeket a módszertani szempontokat az agytröszt 2023 óta a gyakorlatban is érvényesíti, annak érdekében, hogy valós időben kapjunk képet a magyar társadalom pénzügyi kitettségének mértékéről.
- A legfrissebb adatfelvétel alapján 2023 nyara óta változatlanul egy honfitársunknak jellemzően havi nettó 250 ezer forintra lenne szüksége a szűkös megélhetéshez. Ezzel szemben az átlagos megélhetést biztosító jövedelmi szint tekintetében érdemi elmozdulás tapasztalható: a megkérdezettek szerint már havi nettó 50 ezer forinttal többre, vagyis nettó 400 ezer forintra van szükség. Ugyanakkor a válaszadók 45 százaléka nem tudja biztosítani az szűkös megélhetéshez szükséges anyagi feltételeket.
- A magyar lakosság felének csökkent a vásárlóereje az elmúlt három évben, amit a megkérdezettek elsősorban az áremelkedésekkel és új kiadások megjelenésével magyaráznak.
- 2023 áprilisa óta 21 és 24 százalék között ingadozik azok aránya, akik közepes vagy nagy nehézségek árán tudják csak fedezni háztartásuk szokásos kiadásait. Emellett honfitársaink 31 százaléka érez bizonytalanságot, amikor az anyagi és pénzügyi helyzetére gondol – majdnem minden harmadik lakos költségvetését felborítaná egy váratlan kiadás.

- Jelenleg a magyar háztartások közel kétharmada (64 százalék) csak kisebb-nagyobb erőfeszítések árán képes finanszírozni a mindennapi kiadásait. A válaszadók tizede érzi úgy, hogy jó anyagi körülmények között él: számukra nem okoznak gondot a hétköznapi kiadások.
- A magyar társadalom 39 százalékának problémát jelentene egy 100 ezer forintos, hirtelen keletkező kiadás fedezése, de még meg tudná oldani saját erőből. A megkérdezettek 32 százaléka arról számolt be, hogy nem tudna megbirkózni egy ekkora anyagi kihívással.
- Az Egyensúly Intézet szegénységkutatása szerint minden harmadik magyar kért már anyagi segítséget családtagjaitól vagy a barátaitól, ha anyagilag kiszolgáltatott helyzetbe került, továbbá a magyar szülők harmada legalább egyszer nem evett eleget az elmúlt két évben, hogy etetni tudja a gyermekét.
- A magyarok többsége (54 százalék) magabiztosnak mutatkozik a közeljövő kapcsán, hiszen nem látnak esélyt arra, hogy a következő néhány hónapban pénzügyi instabilitással kelljen megbirkózniuk. Ugyanakkor a magyarok 75 százaléka háztartása bevételeinek stagnálására számít, miközben a hosszú távú kilátásokat illetően a többség jellemzően borúlátó.
- Mindent összevetve jelenleg a magyarok negyede-harmada, tehát nagyjából 2,5-3 millió ember tekinthető szegénynek. Emellett 45-50 százaléknyi válaszadóról mondható el, hogy kijön a jövedelméből, és képes kiegyensúlyozott életvitelt fenntartani. A fennmaradó 15–20 százaléknak nem igazán okoznak gondot a hétköznapi kiadások, képesek félretenni kisebb-nagyobb összegeket, és gond nélkül fedezni tudnak egy jelentősebb váratlan kiadást.

A black and white photograph of a person's hand pointing at a wall covered with numerous sticky notes. The sticky notes contain handwritten text, including names like 'Toby', 'Eloise', and 'John', and phrases like 'have to develop', 'The whole group', 'don't let us go', 'SHORT CUTS', 'NORTH TOWN', and 'S. GARY'. The person's hand is in the foreground, pointing towards the center of the wall. The background is filled with many other sticky notes, some of which are partially visible and others are more obscured.

A KUTATÁSRÓL

Az Egyensúly Intézet szegénységkutatása

Az elmúlt bő évtized nagyobbik részében a magyar gazdaság látványosan bővült, és a reálbérek is jelentősen emelkedtek. A javuló tendencia következtében hazánkban minden elérhető statisztikai adat alapján csökkent a szegénység mértéke. Mindazonáltal Magyarország továbbra is az Európai Unió egyik legszegényebb állama. **A vásárlóerő-paritáson mért tényleges fogyasztás alapján 2023-ban a magyarok az uniós átlag 70 százalékát fogyasztották, így – a statisztika első, 1995-ös publikálása óta először – az utolsó helyen végeztünk a tagállamok körében.¹ Az ugyancsak 2023-as, vásárlóerő-paritáson számított egy főre eső nemzeti össztermék (GDP)² alapján szintén csak a 22. helyen álltunk.**

A 2010 és 2019 között tapasztalt általános életszínvonal-növekedéssel a hazai szegénységgel kapcsolatos módszertani és szakpolitikai viták megfogyatkoztak, de a szegénység nem tűnt el. **Az Egyensúly Intézet** hisz abban, hogy Magyarország csak akkor lehet sikeresebb és gazdagabb a 21. században, ha **a szegénységet nem az egyén problémájaként, hanem össznemzeti kihívásként kezeli.** Ezért is tette közzé 2021-ben a szegénység csökkentéséről szóló szakpolitikai [javaslatcsomagját](#), amely többek között a szegénység hatékonyabb mérésére is tartalmaz ajánlásokat. Ezeket a módszertani szempontokat az agytröszt 2023 óta a gyakorlatban is érvényesítette: az Egyensúly Intézet negyedévente közvélemény-kutatással vizsgálta a szegénység aktuális mértékét. Ennek köszönhetően lehetővé vált, hogy a tavalyi évet meghatározó gazdasági tendenciák (infláció, energiaválság, uniós források befagyasztása) közepette valós időben kapjunk képet a magyar társadalom pénzügyi kitettségének mértékéről.

¹ Eurostat: Purchasing power parities (PPPs), price level indices and real expenditures for ESA 2010 aggregates; <https://shorturl.at/rqzLe>

² Eurostat: Purchasing power parities and GDP per capita; <https://shorturl.at/OURfo>

Az Egyensúly Intézet 2024-ben egyetlen, de a korábbiaknál szélesebb fókuszú szegénységkutatást közöl. A 2023-as felmérések során is alkalmazott mérési módszert idén az Ipsos szegénységet és gazdasági bizonytalanságot vizsgáló, tíz európai országra kiterjedő nemzetközi kutatásának³ kérdései egészítették ki annak érdekében, hogy az adatok a jövőben más országokéval is összehasonlíthatóvá váljanak.

A kutatást a Friedrich-Ebert-Stiftung Budapesti Irodája támogatta.

Módszertan

Az Egyensúly Intézet szegénységkutatása személyes megkérdezéssel, 1000 fős reprezentatív mintán készült. A megkérdezettek együttesen az ország 18 éves és annál idősebb lakosságát képviselik. A közvélemény-kutatás során kapott adatok legfeljebb plusz-mínusz 3,2 százalékkal térhetnek el attól, amit akkor kaptunk volna, ha minden választókorú személyt megkérdeztünk volna az országban. A megkérdezettek kiválasztása kétlépcsős rétegzett mintavétellel, a teljes véletlenszerűséget biztosító módszerrel történik, vagyis minden felnőtt magyar állampolgárnak azonos esélye van a mintába kerülésre. Az adatfelvételt a ZRI Závecz Research végezte. A kutatás adatfelvételi ideje: 2024. május 2–9.

³ Ipsos: Barometric Study on Poverty and Economic Precariousness; <https://shorturl.at/CIBOT>. A tíz vizsgált ország: Franciaország, Németország, Görögország, Olaszország, Lengyelország, az Egyesült Királyság, Moldova, Portugália, Románia, Szerbia. Az Ipsos jóváhagyta a kérdések felhasználását.

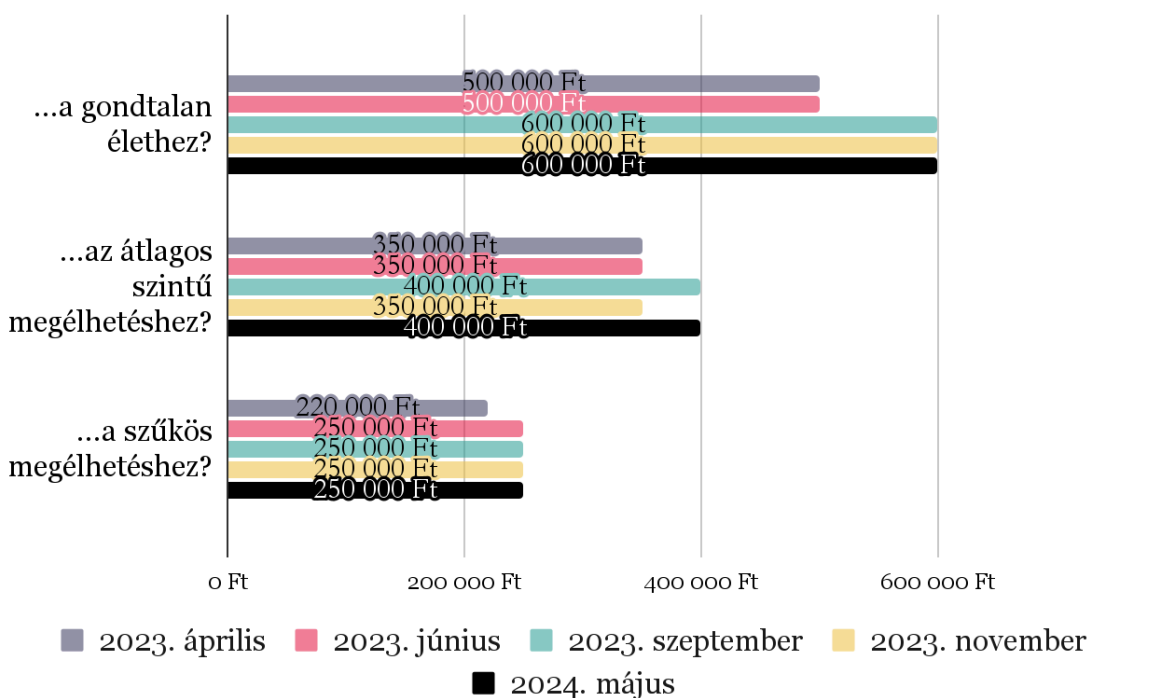
JÖVEDELMEK

November óta 50 ezer forinttal nőtt az átlagos megélhetéshez szükségesnek tartott jövedelmi szint

Az Egyensúly Intézet 2024. májusában ötödik alkalommal kérdezett rá, hogy a magyaroknak egyéni szinten mekkora összegre van szükségük a szűkös, az átlagos szintű, illetve a gondtalan élethez. A legfrissebb adatfelvétel alapján 2023 nyara óta változatlanul **egy honfitársunknak jellemzően havi nettó 250 ezer forintra lenne szüksége a szűkös megélhetéshez.** Ezzel szemben az átlagos megélhetést biztosító jövedelmi szint tekintetében érdemi elmozdulás tapasztalható: a megkérdezettek szerint már havi nettó 50 ezer forinttal többre, vagyis nettó 400 ezer forintra van szükség. A gondtalan élethez szükségesnek ítélt összeg ugyanakkor továbbra is havi nettó 600 ezer forint.

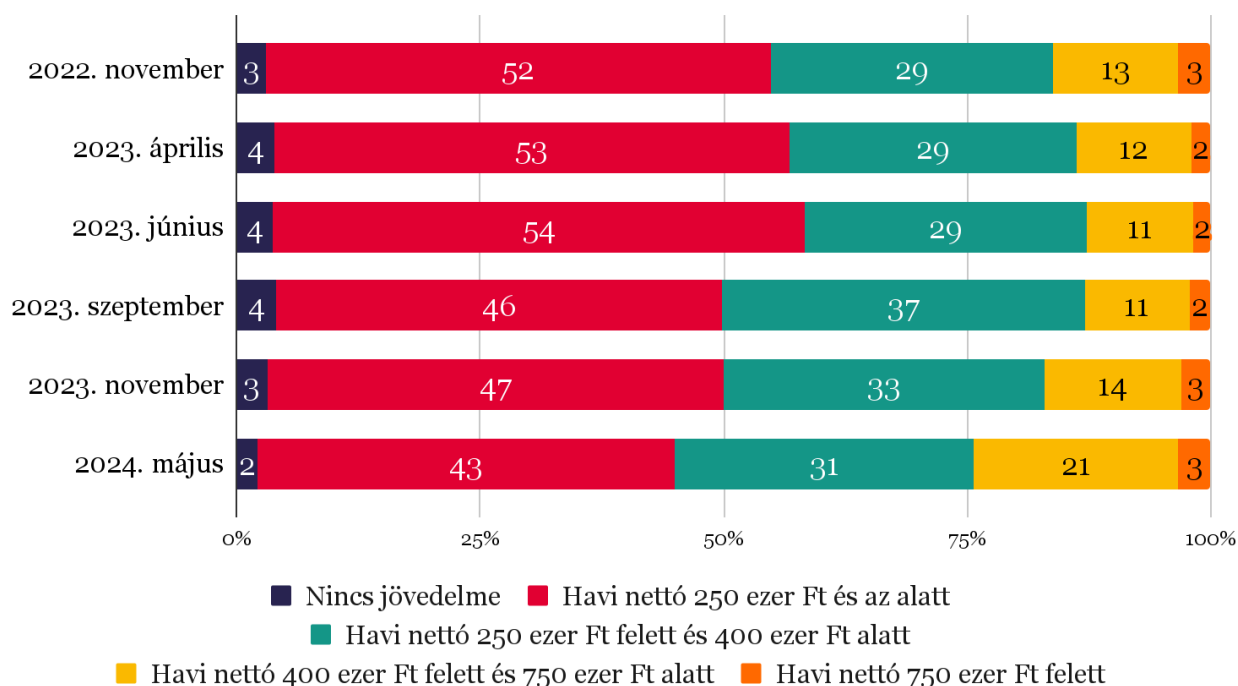
Önnek csak egyedül személy szerint mekkora összegre lenne szüksége...

1. ábra: Önnek egyedül, személy szerint mekkora összegre lenne szüksége a szűkös megélhetéshez; az átlagos szintű megélhetéshez; a gondtalan élethez? |Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, a válaszok medián értéke, forint

Ugyanakkor a májusi adatok alapján jelenleg a **válaszadók 2 százalékának nincs bevétele, miközben 43 százalékuk havonta nettó negyedmillió forint alatti jövedelemből gazdálkodhat.** Ez azt jelenti, hogy a válaszadók 45 százaléka – családi vagy házastársi támogatás nélkül – nem tudja biztosítani az szűkös megélhetéshez szükséges anyagi feltételeket. **A válaszadók közel harmada (31 százalék) nettó 250 ezer feletti, de nettó 400 ezer forint alatti összeget visz haza.** Mindent összevetve a válaszadók több mint háromnegyede (76 százalék) az átlagos jövedelmi szint alatti csoportba tartozik.⁴

Mennyi az Ön nettó (amit kézhez kap) jövedelme (munkahelyi bére/nyugdíja/ösztöndíja) havonta? (a válaszadók arányában)

2. ábra: Mennyi az ön nettó (amit kézhez kap) jövedelme (munkahelyi bére/nyugdíja/ösztöndíja) havonta? Kérem, hogy minden plusz munkát (másodállást, mellékállást, alkalmi jövedelmet stb.) is értsen bele!
 | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 673, százalék

⁴ Érdeemes megjegyezni, hogy e kérdés esetében kiugróan magas, 33 százalékos volt a válaszmegtagadás aránya.

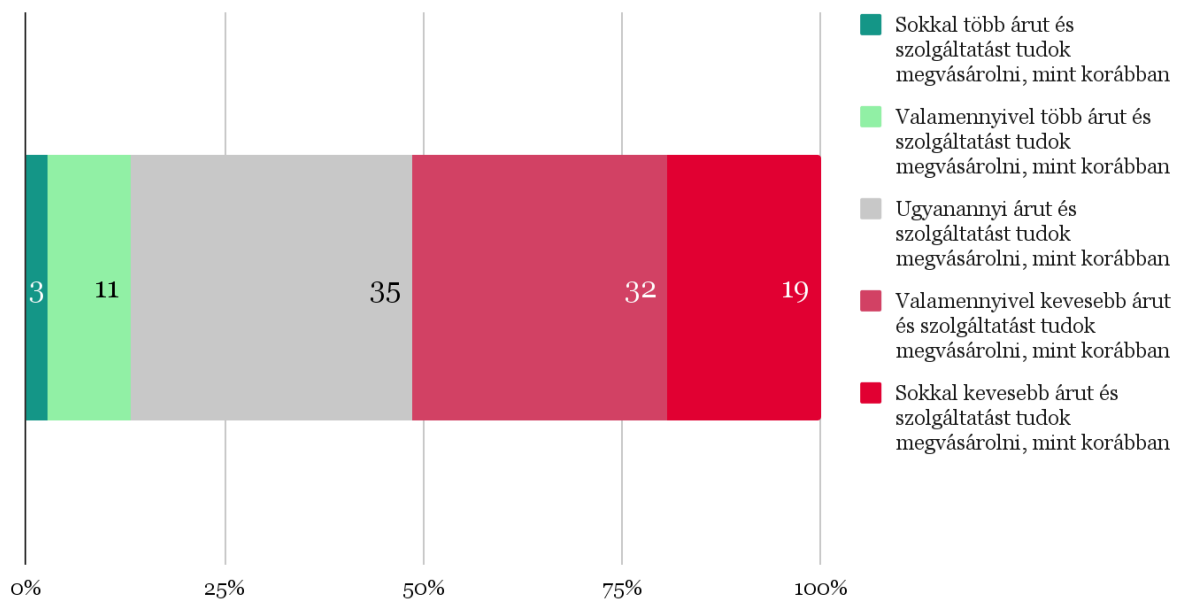
Az eredmények idősoros vizsgálata alapján az látszik, hogy **míg 2022 novembere és 2023 júniusa között megmerevedtek az arányok, ezt követően jelentős eltolódás történt: 8 százalékponttal csökkent azok aránya, akik kevesebb mint nettó negyedmillió forintot oszthattak be havonta (58 → 50 százalék).** Ez az arány a legfrissebb adatok szerint **5 százalékponttal tovább javult.** 2023 szeptemberében először a havi nettó 250 ezer forint feletti, de 400 ezer forint alatti jövedelmi sávba tartozók aránya növekedett, majd fokozatosan a havi nettó 400 ezer forint feletti összegből gazdálkodók tábora is bővülni kezdett. **Így 2024 tavaszára 11 százalékponttal többen, 24 százaléknyan vannak azok, akik az átlagosnak gondolt jövedelmi sávban vagy afelett helyezkednek el.**

Összességében – ha a tényeket nézzük – a magyar társadalom jövedelmi szerkezete 2023 közepéhez képest lassú, de tendenciaszerű javulásnak indult.

A magyarok fele úgy érzi, csökkent a vásárlóereje az elmúlt három évben

A növekvő jövedelmek ellenére a társadalom többsége (51 százalék) úgy érzi, hogy **kevesebb árut és szolgáltatást képes megvásárolni, mint korábban.** A magyarok valamivel több mint harmada (35 százalék) úgy nyilatkozott, hogy a vásárlóereje nem változott érdemben. **Pozitív fejleményekről 14 százalék számolt be:** 11 százalék valamennyivel, 3 százalék pedig sokkal több árut és szolgáltatást tud megvásárolni, mint korábban.

Gondolja végig, hogy az elmúlt három évben hogyan változott a jövedelme! Ennek alapján most több vagy kevesebb árut (pl. élelmiszer, ruha), illetve szolgáltatást (pl. fodrász, étterem) tud vásárolni, mint korábban?

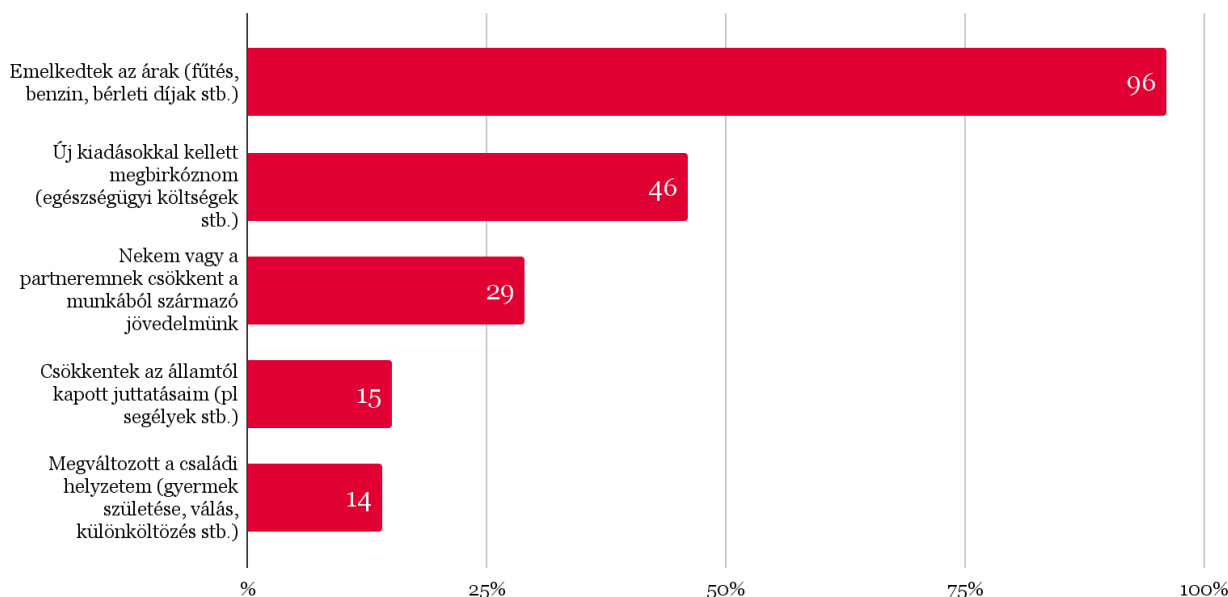
3. ábra: Gondolja végig, hogy az elmúlt három évben hogyan változott a jövedelme! Ennek alapján most több vagy kevesebb árut (pl. élelmiszer, ruha), illetve szolgáltatást (pl. fodrász, étterem) tud vásárolni, mint korábban? | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, százalék

Elsősorban az árak növekedése miatt csökkent az emberek vásárlóereje

A vásárlóerő-csökkenésének leggyakoribb indoklása az árak emelkedése, amelyet a válaszadók szinte mindegyike (96 százalék) megjelölt. További 46 százaléknak új kiadásokkal (például egészségügyi költségekkel) kellett megbirkóznia, míg 29 százalék a saját vagy partnere jövedelemcsökkenését emelte ki. Mindezek mellett a válaszadók 15 százaléka jelölte meg okként az államtól kapott juttatások csökkenését, míg 14 százalék a család megváltozott helyzetét (például: gyermek született).

Az alábbi okok közül melyik magyarázza meg legjobban, hogy kevesebb árut és szolgáltatást tud megvásárolni, mint korábban? (bázis: azok, akiknek csökkent a vásárlóerejük, két válasz lehetséges)

4. ábra: Az alábbi okok közül melyik magyarázza meg legjobban, hogy kevesebb árut és szolgáltatást tud megvásárolni, mint korábban? |Forrás: ZRI Závecz Research, N = 511, bázis: akiknek csökkent a vásárlóerejük, két válasz lehetséges, százalék

KIADÁSOK

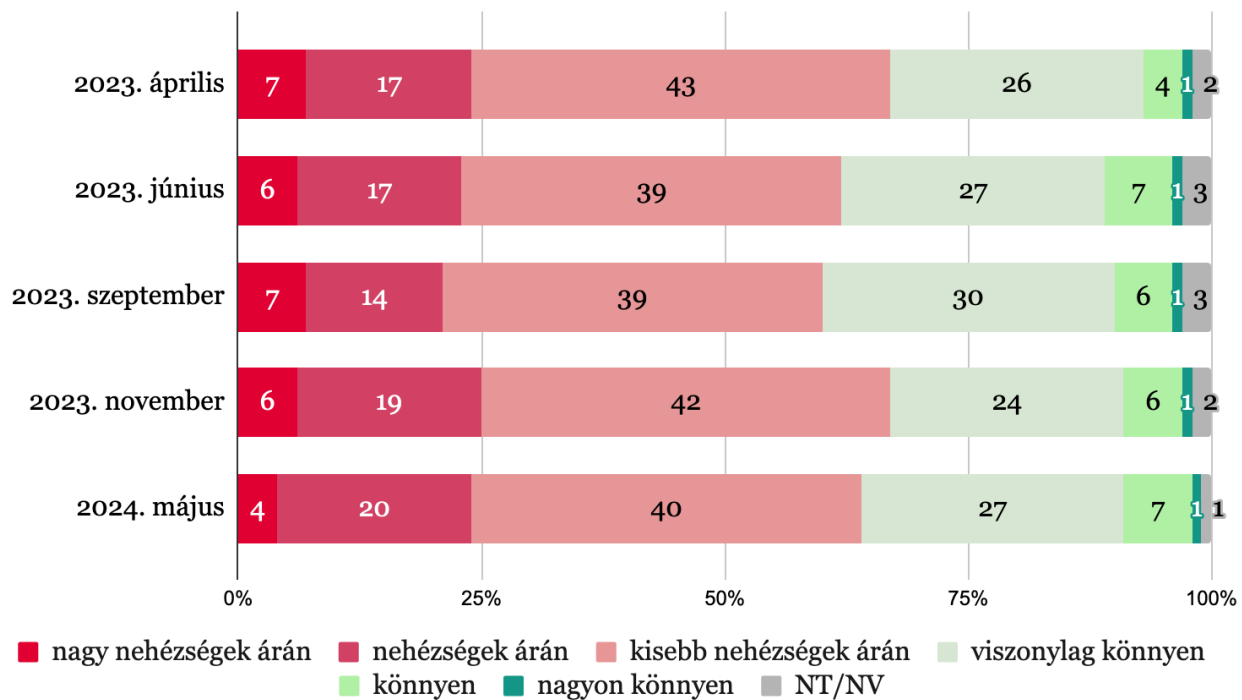

A magyar háztartások kétharmadának problémát jelent a kiadások fedezése

Az Egyensúly Intézet ötödik alkalommal vizsgálta közvélemény-kutatásában, hogy a magyar háztartások miképp tudnak megbirkózni a mindennapok költségeivel. A legfrissebb eredmények szerint **a háztartások 4 százaléka nagy, további 20 százalék pedig csak közepes nehézségek árán tudta fedezni a hétköznapi kiadásokat.** Tízből négyen nyilatkoztak úgy, hogy ha kisebb nehézségek árán is, de fedezni tudják a költségeiket. Vagyis **jelenleg a magyar háztartások közel kétharmada (64 százalék) csak kisebb-nagyobb erőfeszítések árán képes finanszírozni a mindennapi kiadásait. Kedvezőbb helyzetről a magyarok 35 százaléka számolt be:** 24 százalékuk viszonylag könnyen, 6 százalékuk könnyen, 1 százalékuk pedig kifejezetten könnyen képes viselni a hétköznapi anyagi terheit.

A kiadásaikat csak nagy nehézségek árán fedezni tudók aránya az elmúlt negyedévekhez képest enyhén csökkent, miközben rendkívül kis elmozdulás figyelhető meg a kisebb nehézségekkel küzdők és a kiadásokat viszonylag könnyen fedező csoportját illetően. A kiadásokat könnyen és nagyon könnyen menedzselők aránya 2023 júniusa óta lényegében változatlan.

Véleménye szerint, hogyan tudja fedezni az Ön háztartása a szokásos kiadásokat?

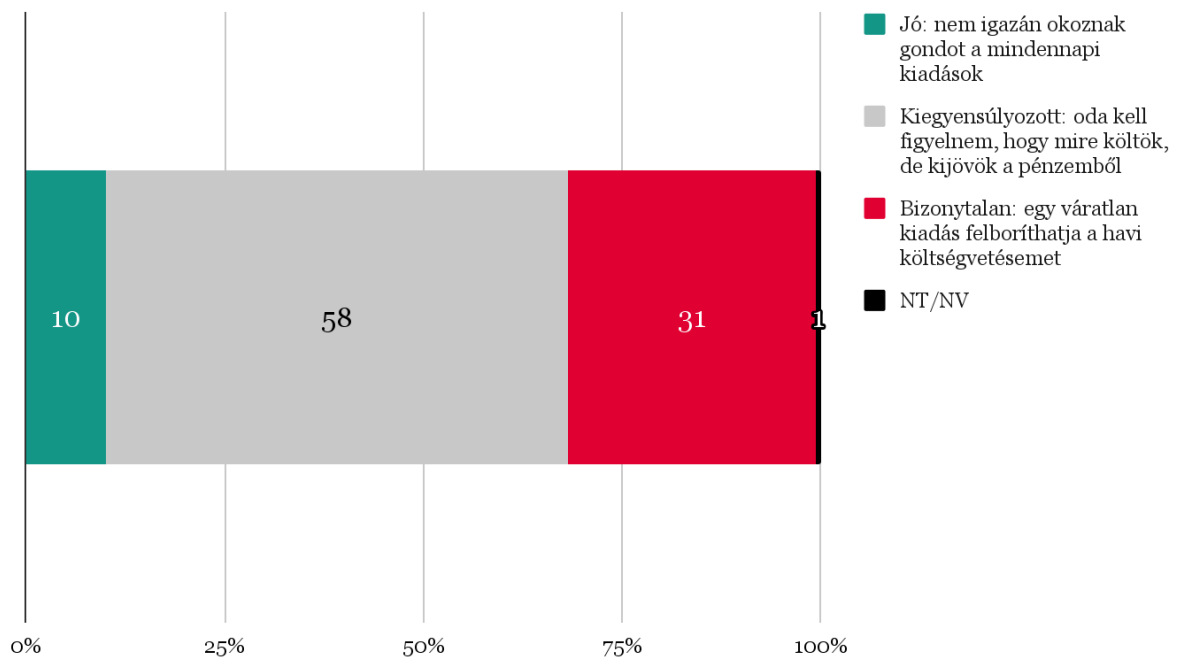
5. ábra: Véleménye szerint hogyan tudja fedezni az ön háztartása a szokásos kiadásokat? | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, százalék

Minden tizedik magyarnak nincsenek anyagi gondjai

Az Egyensúly Intézet kutatása szerint **a válaszadók tizede érzi úgy, hogy jó anyagi körülmények között él: számukra nem okoznak gondot a hétköznapi kiadások.** Emellett a többség (58 százalék) kiegyensúlyozott pénzügyi helyzetről számolt be. Ugyanakkor **honfitársaink 31 százaléka bizonytalannak érzi anyagi helyzetét: ők úgy nyilatkoztak, hogy egy váratlan kiadás könnyen felboríthatja havi költségvetésüket.**

Ha a jelenlegi pénzügyi és anyagi helyzetére gondol, azt mondaná, hogy....:

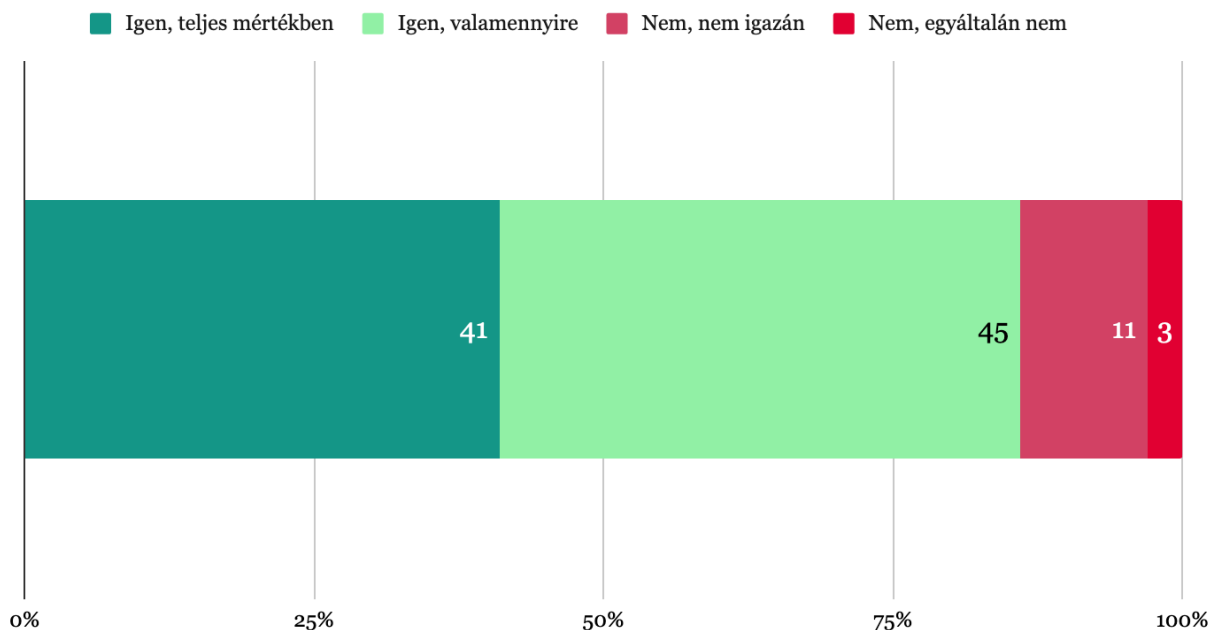
6. ábra: Ha a jelenlegi pénzügyi és anyagi helyzetére gondol, azt mondaná, hogy....: |Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, százalék

A munkavállalók 14 százaléka nem jön ki a keresetéből

Az Egyensúly Intézet közvélemény-kutatása arra is rákérdezett, hogyan boldogulnak hétköznapi kiadásaikkal az aktív dolgozók. Ebben a körben jóval kedvezőbb a helyzet: **41 százalék teljes mértékben, 45 százalék pedig többnyire képes fedezni kiadásait a fizetéséből.** Ezzel szemben a bérből és fizetésből élők 11 százaléka számolt be arról, hogy nem igazán jön ki a keresetéből, míg további 3 százalék egyáltalán nem képes erre.

Képes-e fedezni a munkájából származó fizetéséből az összes kiadását? (bázis: aktív dolgozók)

7. ábra: Képes-e fedezni a munkájából származó fizetéséből az összes kiadását? (bázis: aktív dolgozók)

| Forrás: ZRI Závecz Research, N = 692, százalék

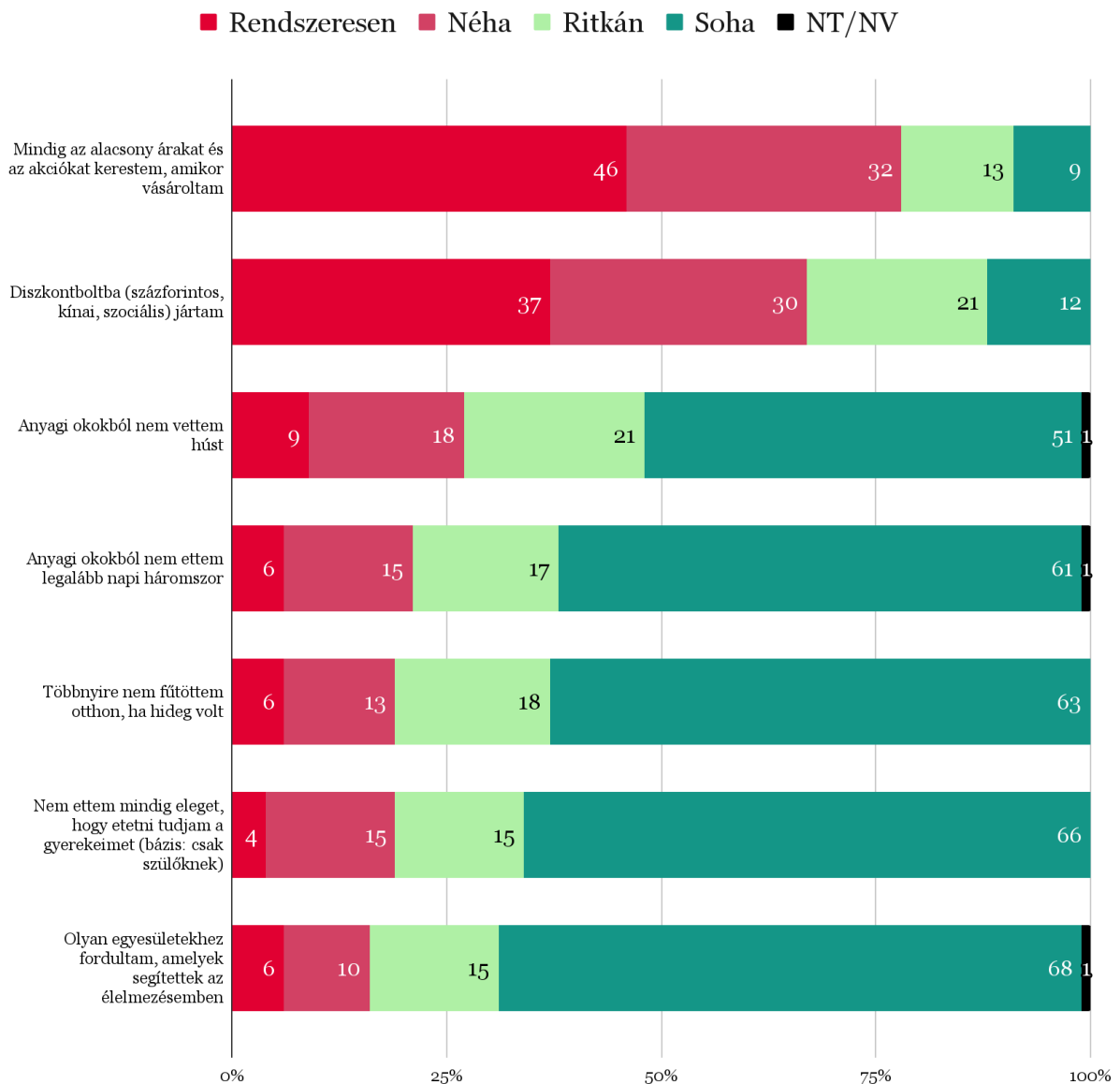
A magyarok nagy többsége érzékenyen reagált az árváltozásokra

Az Egyensúly Intézet kutatása azt is felmérte, hogy a magyarok milyen gyakran és milyen mértékben tapasztalták az infláció hatásait az elmúlt két év során. E tekintetben két pénzügyi stratégia emelkedett ki: az árakra fordított fokozott figyelem, illetve a diszkontboltok előnyben részesítése.

Az infláció miatt a válaszadók 46 százaléka vásárláskor rendszeresen az alacsony árakat és az akciókat kereste, további 32 százaléuk pedig, ha nem is mindig, de néha ehhez folyamodott. Ez azt jelenti, hogy az elmúlt két évben a válaszadók túlnyomó többsége (78 százalék) kifejezetten érzékenyen reagált az árváltozásokra. Mindeközben a társadalom mintegy tizede (9 százalék) nem szorult rá arra, hogy különösebb figyelmet fordítson a kedvezményes termékekre. A diszkontboltok („százforintos”, „kínai”, szociális boltok) látogatása ugyancsak gyakoribbá vált a vizsgált időszakban: **a válaszadók 37 százaléka**

rendszeresen, 30 százalékuk néha, 21 százalékuk pedig ritkán járt ilyen üzletekbe, vagyis összességében a társadalom közel 90 százaléka folyamodott ehhez a módszerhez az inflációs nyomás hatására.

Tapasztalta-e az infláció miatt az alábbi helyzeteket az elmúlt két évben?

8. ábra: Tapasztalta-e az infláció miatt az alábbi helyzeteket az elmúlt két évben? | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, szülők esetében N = 266, százalék

MEGTAKARÍTÁSOK

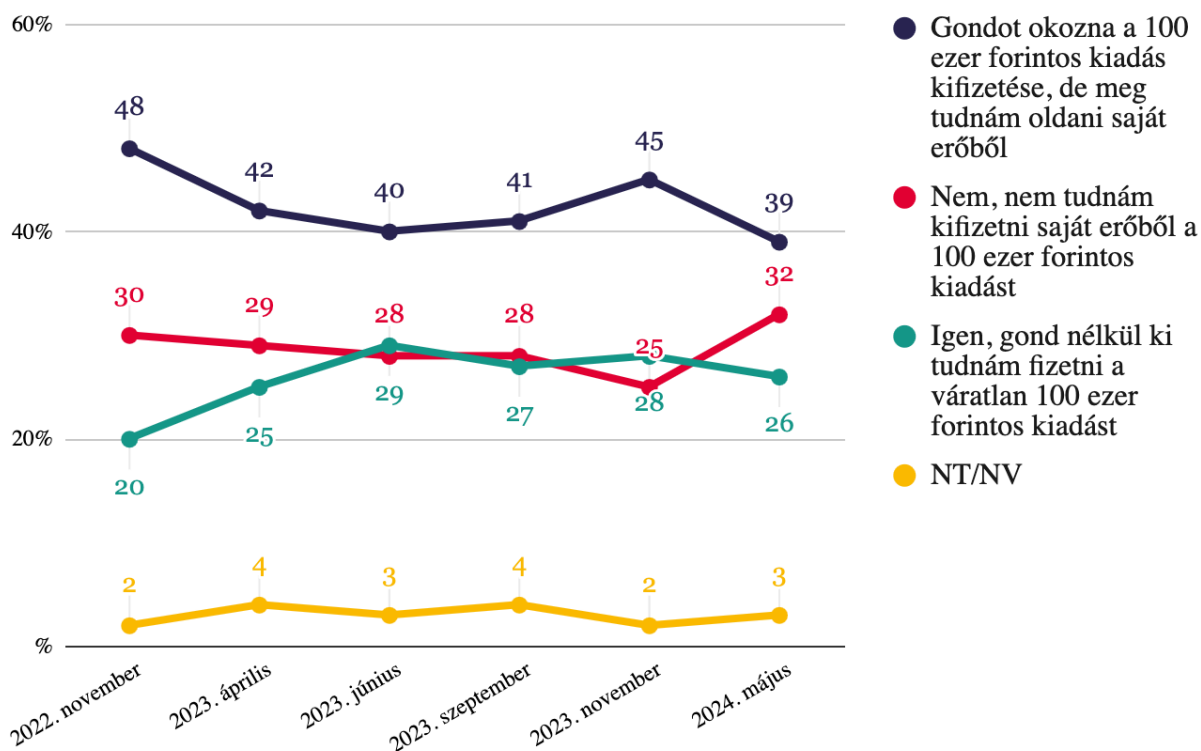

A magyarok harmada nem tudna megbirkózni egy 100 ezer forintos váratlan kiadással

Az Egyensúly Intézet legfrissebb közvélemény-kutatása szerint **a magyar társadalom 39 százalékának problémát jelentene egy 100 ezer forintos, hirtelen keletkező kiadás fedezése**, de még meg tudná oldani saját erőből. Ugyanakkor **a megkérdezettek 32 százaléka arról számolt be, hogy nem tudna megbirkózni egy ekkora anyagi kihívással**. A magyarok mindössze 26 százaléka jelentette ki magabiztosan, hogy gond nélkül ki tudná fizetni a kérdésben megjelölt összeget.

Az adatok alapján **2023 novembere és 2024 májusa között jóval kiszolgáltatottabbá váltak az emberek: 7 százalékponttal növekedett azok aránya, akik egyáltalán nem tudnának kiegyenlíteni egy hirtelen előálló, 100 ezer forintos számlát, miközben 6 százalékponttal csökkent azoké, akik nehezen, de még meg tudnák ezt oldani saját erőből**. Az aktív keresők körében is hasonló változások figyelhetők meg: novemberhez képest 8 százalékponttal többen vannak azok, akik nem tudnának kifizetni 100 ezer forintot probléma nélkül. Érdeemes kiemelni, hogy **2022 novembere óta most vannak a legtöbben azok, akik nem lennének képesek megbirkózni egy hirtelen keletkező 100 ezer forintos kiadással**.

Ha holnap egy váratlan, de halaszthatatlan 100 ezer forintos kiadása lenne, akkor saját erőből ki tudná fizetni a 100 ezer forintot vagy nem tudná kifizetni a 100 ezer forintot?

9. ábra: Ha holnap egy váratlan, de halaszthatatlan 100 ezer forintos kiadása lenne, akkor saját erőből ki tudná fizetni a 100 ezer forintot, vagy nem tudná kifizetni a 100 ezer forintot? | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, százalék

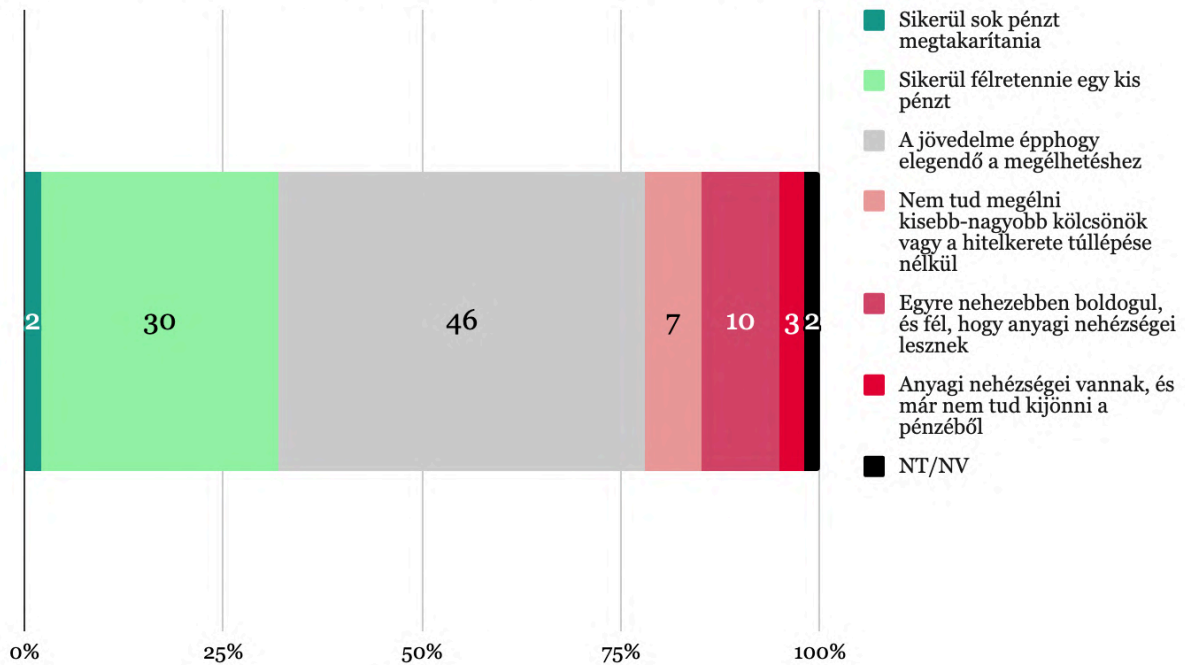

A magyarok mindössze harmada képes megtakarítani a jövedelméből

A fenti eredményeket árnyalja, hogy a megkérdezettek 30 százaléka kisebb, 2 százaléuk pedig nagyobb összeg megtakarítására is képes. Ezzel szemben a magyarok közel fele (46 százalék) épphogy ki tud jönni a jövedelméből, miközben ötödük már erre sem képes vagy egyre nehezebb anyagi helyzetben érzi magát. 7 százalék már nem tud

tervezni kisebb-nagyobb kölcsönök felvétele nélkül, 3 százalék nem tud kijönni a pénzéből, további 10 százalék pedig attól tart, hogy anyagi nehézségei lesznek.

Melyik állítás írja le legjobban az Ön jelenlegi anyagi helyzetét?

10. ábra: Melyik állítás írja le legjobban az Ön jelenlegi anyagi helyzetét? | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, százalék

SZEGENYSÉG

Minden harmadik magyar kért már anyagi segítséget családtagjaitól vagy a barátaitól

Az Egyensúly Intézet 2024. májusi szegénységkutatása arra is kereste a választ, hogy a magyarok mekkora hányada került szorult pénzügyi helyzetbe (például: kölcsönkérés) vagy kellett lemondania valamiről (például: orvosi kezelés) anyagi okok miatt. Az eredmények alapján **a két legjellemzőbb megküzdési stratégia a közlekedés visszafogása, valamint a családtagoktól vagy barátoktól való segítség kérése volt.**

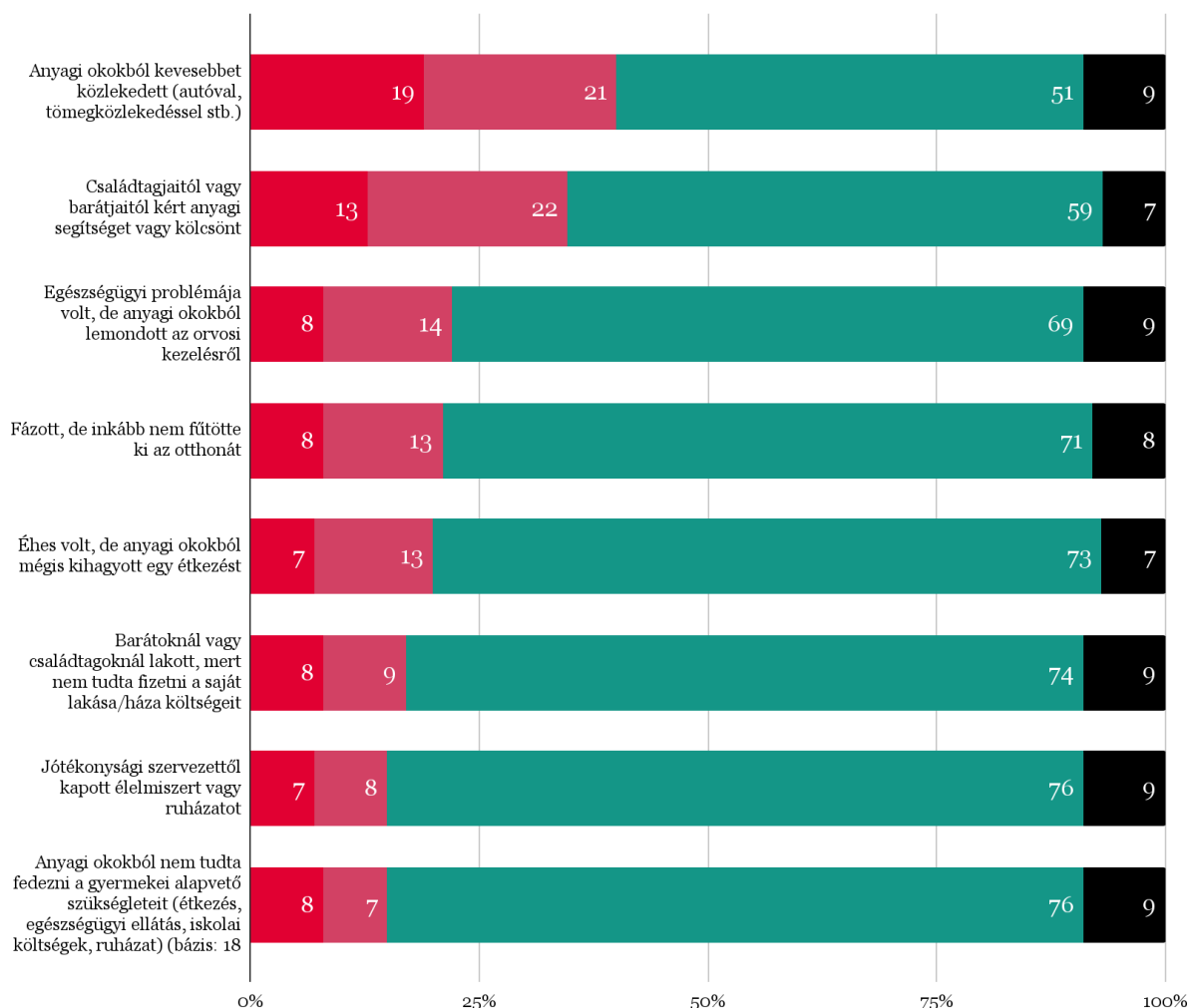
A megkérdezettek 19 százaléka anyagi okokból kifolyólag kevesebbet közlekedett az elmúlt hat hónapban, további 21 százalékuk pedig korábban szembesült hasonló helyzettel. Ez azt jelenti, hogy **a válaszadók 40 százaléka a közeli vagy távolabbi múltban valamilyen mértékben korlátozni kényszerült közlekedési szokásait.** A családtagoktól vagy barátoktól érkező anyagi segítség szintén gyakori: az emberek 13 százaléka kért pénzügyi támogatást az elmúlt hat hónapban, míg 22 százalék korábban tette ezt meg. Vagyis **a válaszadók több mint egyharmada (35 százalék) fordult már segítségért közvetlen környezetéhez pénzügyi nehézségei miatt.**

Orvosi kezelésről, a fűtésről vagy az étkezésről a magyarok nagyjából azonos arányban mondtak le a közelmúltban vagy azt megelőzően: nagyjából minden ötödik honfitársunknak kellett meghoznia legalább egy ilyen döntést. Kevésbé széles körű, ugyanakkor így is számottevő mértékű probléma még a barátokhoz vagy családtagokhoz való költözés (17 százalék), valamint a rászorulás a jótékonyági szervezetek támogatására (15 százalék). A gyermekes családok egy része is beszámolt nehézségekről: **a szülők 8 százaléka nem tudta fedezni gyermeke vagy gyermekei alapvető szükségleteit az elmúlt fél évben, további 7 százalékuk pedig korábban került ilyen helyzetbe.**

Került-e már személyesen az alábbi helyzetekbe, amikor nehéz anyagi körülmények között volt?

■ Igen, beleértve a közelmúltat is (az elmúlt hat hónapban)

■ Igen, ez már megtörtént velem, de nem az elmúlt hat hónapban ■ Nem, soha ■ NT/NV

11. ábra: Került-e már személyesen az alábbi helyzetekbe, amikor nehéz anyagi körülmények között volt?

| Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, szülők esetében N = 266, százalék

A szülők harmada legalább egyszer nem evett eleget az elmúlt két évben, hogy etetni tudja a gyermekét

Az elmúlt időszak inflációs nyomását vizsgáló kérdésre adott válaszok (ld. 8. ábra) alapján **a magyarok 9 százaléka sűrűn, 18 százalékuk néha nem vett húst, további 21 százalék pedig ritkán került ilyen helyzetbe** – tehát a megkérdezettek összesen közel fele (48 százalék) hozott ilyen döntést az elmúlt két évben. A többi módszert a válaszadók kevesebb mint fele alkalmazta legalább egy ízben, míg kevesebb mint egytizedük rendszeresen: 38 százalék a napi három étkezés visszaszorítására, 37 százalék pedig a fűtés visszafogására kényszerült, míg a megkérdezettek 31 százaléka valamilyen élelmezést biztosító segélyszervezet támogatására szorult. Az adatok alapján **a magyar szülők 34 százaléka legalább egyszer nem evett mindig eleget annak érdekében, hogy etetni tudja a gyermekeit**. Ennek a csoportnak nagyjából az ötödét (19 százalék) különösen érzékenyen érintette az infláció: 15 százalékuk néha, 4 százalékuk pedig rendszeresen arra kényszerült, hogy a gyermekei érdekében megvonja magát az ételt.

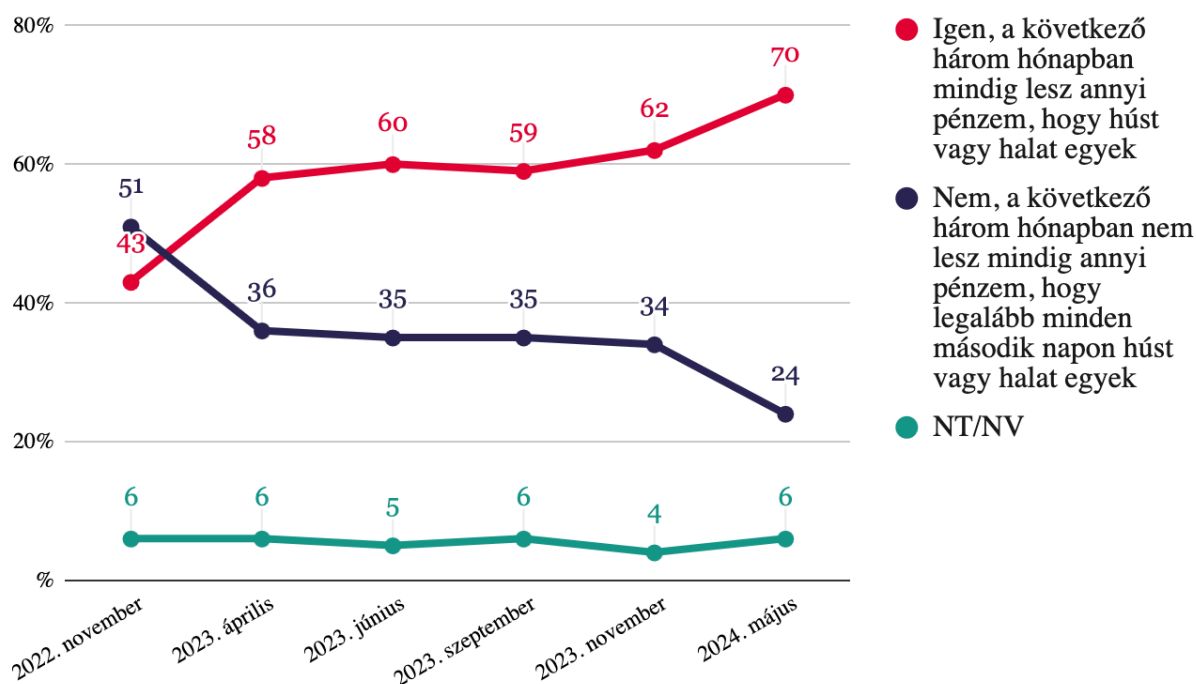
Összességében jól látható, hogy az infláció jelentős hatást gyakorolt a magyarok mindennapi életére: **az emberek mintegy negyedének-harmadának kellett a nadrágszíj összehúzásának drasztikusabb formáihoz folyamodnia.**

A magyarok negyede nem tudja megengedni magának, hogy minden második napon húst vagy halat tegyen az asztalra

Az Egyensúly Intézet legfrissebb eredményei szerint **a magyarok 70 százalékának lesz annyi pénze a következő negyedévben, hogy legalább minden második napon húst vagy halat egyen**. A megkérdezettek mintegy negyede számol ennek az ellenkezőjével (24 százalék).

Ön szerint a következő három hónapban pénzügyileg megengedheti magának vagy nem engedheti meg magának, hogy legalább minden második napon húst vagy halat egyen?

12. ábra: Ön szerint a következő három hónapban pénzügyileg megengedheti magának, vagy nem engedheti meg magának, hogy legalább minden második napon húst vagy halat egyen? | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, százalék

Az eredmények idősoros összehasonlítása alapján 2022 novembere óta 27 százalékponttal bővült azok tábor, akiknek nem kell vacillálniuk a húspultoknál – **erre vonatkozóan az idei adatok mutatják a legkedvezőbb képet az eddig vizsgált időszakok közül.**

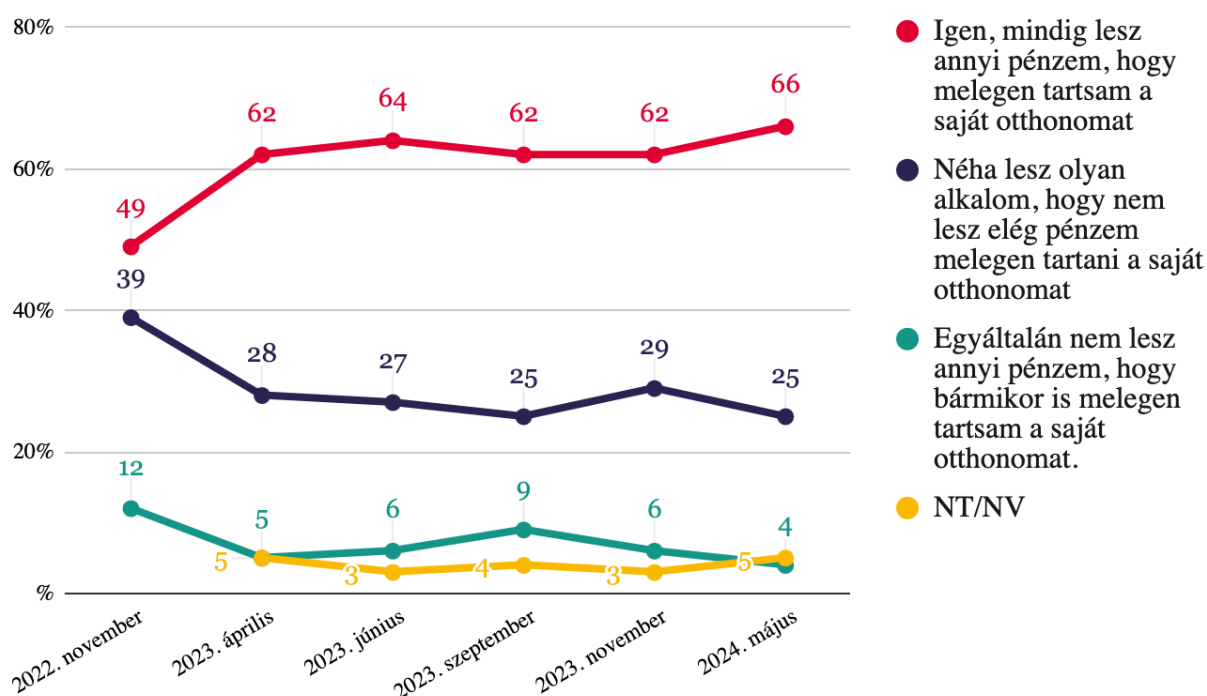

A következő három hónapban minden negyedik magyarnak jelenthet kihívást a fűtésszámla kiegyenlítése

Az Egyensúly Intézet legfrissebb kutatása alapján a magyar társadalom kétharmadának továbbra is lesz annyi pénze a következő negyedévben, hogy kiegyenlítse a fűtésszámláját. Ugyanakkor a lakosság negyede arról számolt be, hogy néha lesz olyan alkalom, amikor

nem lesz elegendő pénze az otthona melegen tartására. Összességében ebben a vonatkozásban is pozitív elmozdulást könyvelhetünk el, különösen azt figyelembe véve, hogy a legkiszolgáltatottabbak tábora eddig nem látott méretűre szűkült, ugyanis a lakosság mindössze 4 százalékának nem lesz egyáltalán pénze fűtésre. Az eredmények értékelésénél ugyanakkor érdemes számot vetni a szezonális hatással: tavaszi adatfelvétel idején a megkérdezettek értelemszerűen eleve kevésbé aggódnak a lakásuk kifűtése miatt, mint a téli hónapokban.

Ön szerint a következő három hónapban lesz annyi pénze vagy nem lesz annyi pénze, hogy mindig melegen, azaz az otthoni teendőkhöz, alváshoz megfelelő hőmérsékleten tartsa a saját otthonát?

13. ábra: Ön szerint a következő három hónapban lesz annyi pénze vagy nem lesz annyi pénze, hogy mindig melegen, azaz az otthoni teendőkhöz, alváshoz megfelelő hőmérsékleten tartsa a saját otthonát? | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, százalék

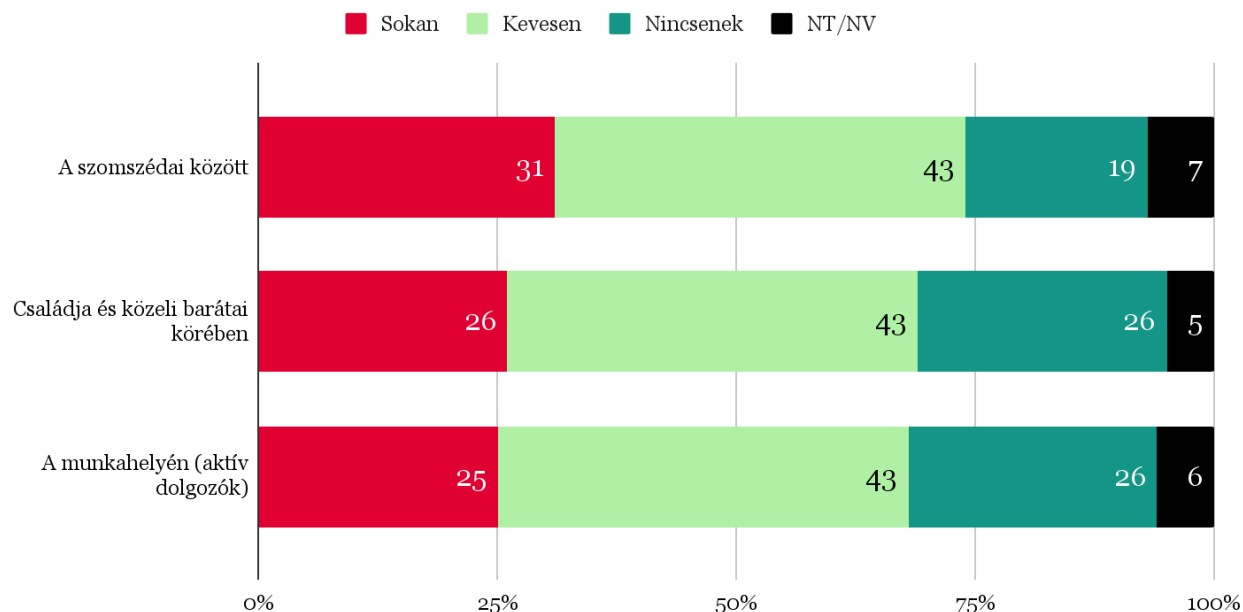

A magyarok kétharmada alig vagy egyáltalán nem észlel létbizonytalanságban élőket a közvetlen környezetében

A legtöbb ember kilátásait, valóságérzékelését alapjaiban meghatározza, hogy milyen társas közegben éli az életét. Ezért az Egyensúly Intézet kutatása azt is igyekezett feltárni, hogy a válaszadók milyennek érzékelik a mikrokörnyezetükben élőket, vagyis a szomszédokat, kollégákat, családtagok anyagi helyzetét.

A 2024. májusi adatfelvétel alapján **a magyarok közel harmada (31 százalék) gondolja úgy, hogy sok szomszédja él kiszámíthatatlan anyagi körülmények között.** Mindazonáltal így is relatív többséget alkotnak (43 százalék) azok, akik szerint inkább kevés létbizonytalanságban élő szomszédjuk van. Mindeközben csupán minden ötödik honfitársunk számolt be arról, hogy egyetlen szomszédja sem él instabil anyagi helyzetben. Hasonlóak az arányok a másik két csoportra vonatkozóan: **az aktív dolgozók 25 százaléka szerint sok kollégája él nehéz anyagi helyzetben, miközben a teljes minta 26 százaléka gondolja ugyanezt a rokonairól, illetve a közeli barátairól.** A megkérdezettek 43-43 százaléka csak kevés kollégát, családtagot vagy ismerőst gondol anyagi kiettségben élőnek, és további 26-26 százalék szerint egyáltalán nincs ilyen helyzetben lévő kolléga, hozzátartozó vagy barát a közvetlen környezetében.

Gondoljon azokra az emberekre, akik a környezetében élnek! Ön mit gondol, közülük sokan, kevesen vagy senki sem él bizonytalan anyagi helyzetben?

14. ábra: Gondoljon azokra az emberekre, akik a környezetében élnek (szomszédok, kollégák, családtagok)! Ön mit gondol, közülük sokan, kevesen vagy senki sem él bizonytalan anyagi helyzetben? | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, az aktív dolgozók esetében N = 692, százalék

KILÁTÁSOK

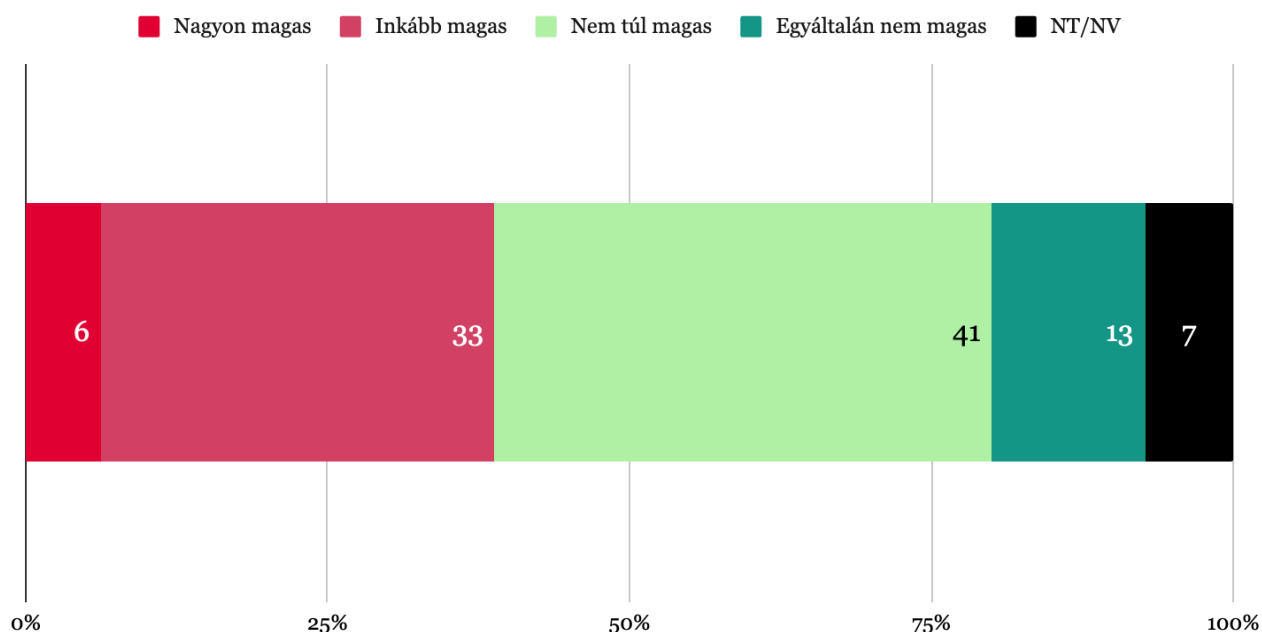

Tízből négy magyar aggódik az anyagi biztonsága miatt

Az Egyensúly Intézet kutatásában részt vevőket a következő néhány hónapra vonatkozó anyagi kilátásaikról és várakozásaikról is megkérdezték. A válaszok alapján **a magyarok 6 százaléka szerint nagyon magas, 33 százalék szerint pedig inkább magas annak az esélye, hogy középtávon meginoghat az anyagi biztonsága.** Ugyanakkor a többség (54 százalék) magabiztosnak mutatkozik: **a válaszadók 41 százaléka alig, 13 százalék pedig egyáltalán nem lát esélyt arra, hogy a következő néhány hónapban pénzügyi instabilitással kelljen megbirkóznia.**

Ön szerint mekkora a kockázata annak, hogy a következő néhány hónapban meginog az anyagi biztonsága?

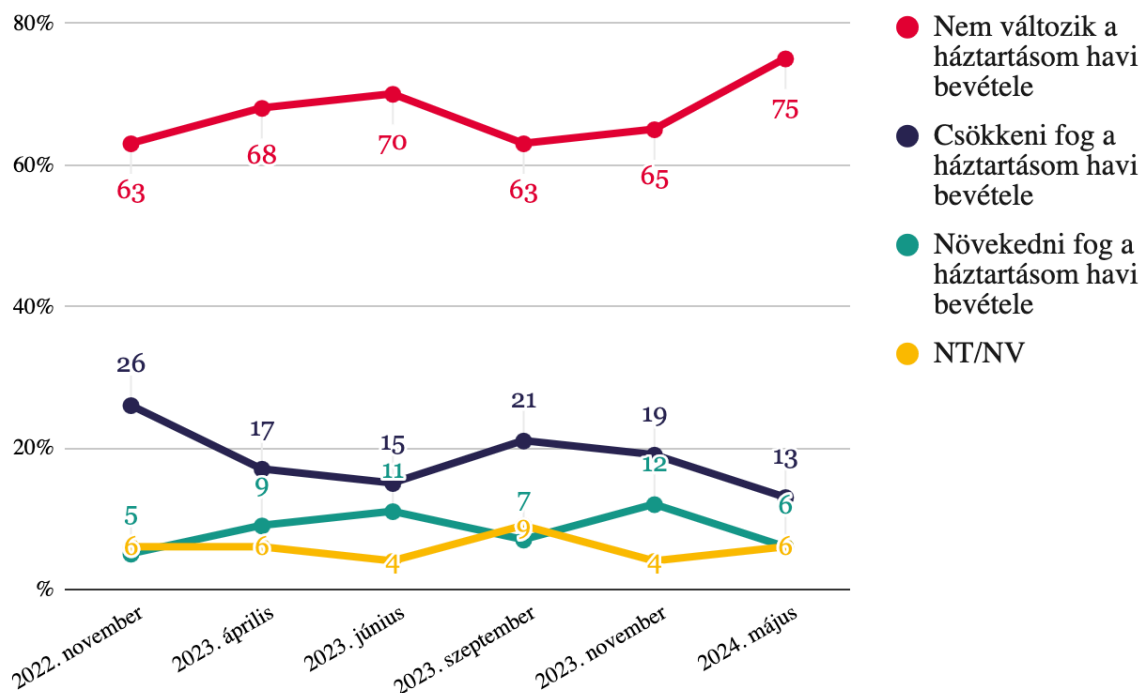
15. ábra: Ön szerint mekkora a kockázata annak, hogy a következő néhány hónapban meginog az anyagi biztonsága? | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, százalék

A magyarok 75 százaléka háztartása bevételeinek stagnálására számít

Az Egyensúly Intézet közvélemény-kutatása 2022 novembere óta azt is vizsgálja, hogy a háztartások a következő negyedévre előretekintve mire számítanak a bevételeik alakulása kapcsán. A legfrissebb eredmények alapján **négyből három magyar azzal számol, hogy a háztartása bevétele nem fog változni, ugyanakkor válaszadók 13 százaléka csökkenést jósol a következő három hónapra.**

Ön szerint a következő három hónapban emelkedni vagy csökkenni fog az ön háztartásának havi bevétele? Kérem, hogy most ne csak saját bevételeire gondoljon, hanem minden Önnel együtt élő családtag bevételeire is!

16. ábra: Ön szerint a következő három hónapban emelkedni vagy csökkenni fog az ön háztartásának havi bevétele? Kérem, hogy most ne csak saját bevételeire gondoljon, hanem minden önnel együtt élő családtag bevételeire is! | Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, százalék

Ezzel szemben bevételnövekedésre már csupán a lakosság 6 százaléka számít. Mindez azt is jelenti, hogy az optimizmus a 2023. szeptemberi szintre csökkent, miközben az akkor

tapasztalt pesszimizmus is visszaszorult (-8 százalékpont). **A magyarok túlnyomó többsége jelenleg pénzügyi stagnálásra számít a háztartása költségvetésében** – ez az arány első ízben emelkedett 70 százalék fölé.

A magyarok a nyugdíjas éveik miatt aggódnak leginkább, a lakbér miatt a legkevésbé

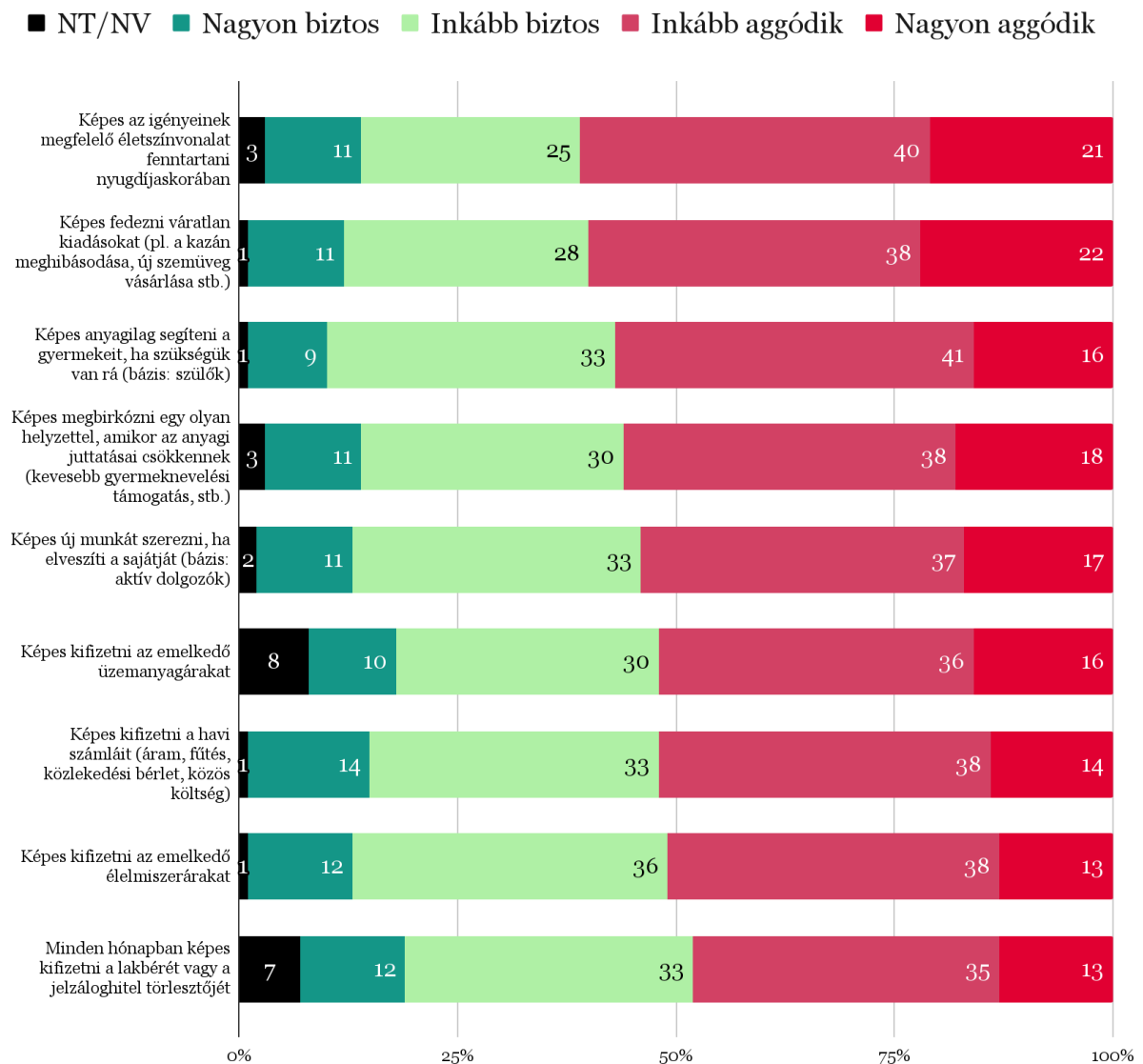
Az Egyensúly Intézet 2024 májusában felsorolt néhány olyan pénzügyi kihívást, amelyek a való életben esetlegesen érinthetik a magyarokat. A válaszadóknak ezeket a kihívásokat kellett értékelniük aszerint, hogy mennyire lesznek képesek velük megbirkózni. Megállapítható, hogy a felsorolt eshetőségek mindegyikét pesszimizmus övezi, amennyiben mindegyik esetében többségben vannak azok, akik inkább vagy nagyon aggódnak.

A magyarok az időskori anyagi kiszolgáltatottság miatt szoronganak a leginkább: **40 százalék inkább aggódik, 21 százalék pedig nagyon aggódik amiatt, hogy nyugdíjaskorában képes lesz-e fenntartani az igényeinek megfelelő életszínvonalat.** Ezt szorosan követik a váratlan kiadásokkal összefüggő félelmek: **38 százaléknynian kissé, 22 százaléknynian pedig nagyon aggódnak amiatt, hogy a kazán vagy a családi jármű meghibásodásával járó költségekkel nem tudnának megbirkózni.** A válaszadók többsége azt illetően sem nyugodt, hogy szükség esetén képes lesz-e anyagilag segíteni a gyermekeit: **57 százalék aggódik emiatt.**

Tízből majdnem négy (38 százalék) magyar aggódik, kettő (18 százalék) pedig nagyon aggódik amiatt, hogy nem lenne képes megbirkózni az anyagi juttatásai csökkenésével – vagyis összesen a válaszadók 56 százaléka fejezte ki aggodalmát. Mindeközben az aktív dolgozók 54 százaléka bizonytalan a munkaerőpiaci helyzetével kapcsolatban, az üzemanyagárak emelkedése és a havi számlák kifizetése miatt pedig a válaszadók 52-52 százaléka szorong. Bár az inflációs nyomás idén csökkent, **a magyarok többsége (51**

százalék) továbbra is aggódik az élelmiszerárak emelkedése miatt. A válaszolni tudók relatív többsége a lakhatással összefüggő költségek (például: lakbér, jelzálog) miatt is nyugtalanodik: 48 százaléknál inkább vagy nagyon aggódnak ezek kiegyenlítése miatt.

Ön biztos benne vagy aggódik amiatt, hogy képes lesz-e megbirkózni az alábbi kihívásokkal?

17. ábra: Ön biztos benne vagy aggódik amiatt, hogy képes lesz-e megbirkózni az alábbi kihívásokkal?

| Forrás: ZRI Závecz Research, N = 1000, szülők esetében N = 266, aktív dolgozók esetében N = 692, százalék

ÖSSZEFOGLALÁS

Az Egyensúly Intézet közvélemény-kutatásának eredményei alapján 2023 novembere és 2024 májusa között havi nettó 50 ezer forinttal növekedett az átlagos jövedelmi szinthez szükséges küszöb: **ma havi nettó 400 ezer forintra van szüksége egy átlagos magyarnak ahhoz, hogy hétköznapiaként tekintett életet élhessen.** Mindazonáltal a magyarok 76 százalékának jövedelme nem éri el ezt a küszöböt, **45 százalékuknak pedig a szűkös megélhetéshez szükséges havi nettó 250 ezer forint sem jut.**

Az elmúlt évek jövedelemnövekedése ellenére a magyar lakosság fele érzi úgy, hogy **csökkent a vásárlóereje** az elmúlt három évben, amit a megkérdezettek elsősorban az áremelkedésekkel és új kiadások megjelenésével magyaráznak. **A magyar háztartások kétharmadának problémát jelent a kiadások fedezése, egyharmadának nincsenek gondjai a hétköznapi anyagi terheinek fedezésével.** Ugyanakkor az aktív dolgozók esetében **kedvezőbb a helyzet:** 41 százalékuk teljes mértékben, 45 százalékuk pedig többnyire képes menedzselni a kiadásait a fizetéséből.

A nehéz anyagi körülmények minden harmadik honfitársunkat kényszerítették arra a közelmúltban, illetve azt megelőzően, hogy családtagjaitól vagy barátjaitól kérjen pénzügyi segítséget – 35 százaléknyan számoltak be ilyen helyzetről. A magyarok 22 százaléka lemondott valamilyen orvosi kezelésről, 21 százalékuk pedig visszafogta a fűtést otthonában az anyagi bizonytalanság hatására. Mindeközben **a magyar szülők harmada legalább egyszer arra kényszerült az elmúlt két évben, hogy ne egyen eleget annak érdekében, hogy gyermekét megfelelően táplálhassa.**

A legfrissebb eredmények szerint **a magyarok 32 százaléka nem tudna megbirkózni egy hirtelen keletkező, 100 ezer forintos kiadással rokoni vagy házastársi segítség nélkül.** Ez látványos romlást jelez a korábbi adatfelvételekhez képest, vagyis **2023 novembere és 2024 májusa között az emberek jóval kiszolgáltatottabbá váltak.** 7 százalékponttal bővült azok aránya, akik egyáltalán nem tudnának kiegyenlíteni egy ekkora számlát. Mindezek mellett

a magyar háztartások 75 százaléka a közeljövőben nem számít bevételnövekedésre, **miközben a hosszú távú kilátásokat illetően a többség jellemzően borúlátó.**

Mindent összevetve jelenleg **a magyarok negyede-harmada, tehát nagyjából 2,5-3 millió ember tekinthető szegénynek.** Emellett 45-50 százaléknyi válaszdóról mondható el, hogy kijön a jövedelméből, és képes kiegyensúlyozott életvitelt fenntartani. A fennmaradó 15-20 százaléknak nem igazán okoznak gondot a hétköznapi kiadások, képesek félretenni kisebb-nagyobb összegeket, és gond nélkül fedezni tudnak egy jelentősebb váratlan kiadást.

Impresszum

SZEGÉNYSÉGKUTATÁS – 2024

© Friedrich-Ebert-Stiftung – Egyensúly Intézet, 2024

Felelős kiadó és szerkesztő: Egyensúly Intézet

Adatfelvétel: ZRI Závecz Research

Ezen kiadvány a szerzők saját véleményét tartalmazza, mely nem feltétlenül tükrözi a Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) hivatalos álláspontját. A Friedrich-Ebert-Stiftung által publikált kiadványok kereskedelmi forgalomba kizárólag a FES előzetes írásos engedélyével kerülhetnek.